

Paragraaf 7.1 Nederland handelsland

Internationale handel = handel met het buitenland

Begrip	Betekenis	Voorbeeld	Geldstroom
Import	Goederen of diensten uit het buitenland naar ons land halen.	Nederland koopt koffie uit Brazilië.	Geld stroomt van Nederland naar het buitenland (wij betalen).
Export	Goederen of diensten uit ons land naar het buitenland verkopen.	Nederland verkoopt bloemen aan Duitsland.	Geld stroomt van het buitenland naar Nederland (wij ontvangen).
Weder-uitvoer	Goederen worden ingevoerd en direct doorgevoerd naar het buitenland	Een telefoon uit China komt via Nederland de EU binnen en wordt meteen doorgestuurd naar België.	Geld stroomt eerst naar het buitenland (inkoop), daarna terug naar Nederland (verkoop).

Redenen voor internationale handel

Reden	Uitleg	Voorbeeld
Natuurlijke omstandigheden	Niet elk land kan alles produceren: klimaat, bodem en grondstoffen verschillen.	Nederland koopt bananen uit Ecuador, want hier is het te koud om bananen te verbouwen.
Prijs	In sommige landen zijn lonen of productiekosten lager, waardoor producten daar goedkoper gemaakt kunnen worden.	Kleding wordt vaak gemaakt in Bangladesh, omdat de loonkosten daar lager zijn.
Kwaliteit	Landen kunnen zich specialiseren in producten waar ze goed in zijn, wat vaak betere kwaliteit oplevert.	Duitsland is gespecialiseerd in auto's (bijv. BMW, Mercedes).

Type economie internationale handel

Type	Betekenis	Handelsquote	Voorbeeld
Open economie	Een land dat in verhouding (%) veel handel drijft met andere landen.	Hoge import- en exportquote	Nederland koopt olie uit VS en verkoopt kaas aan Duitsland.
Gesloten economie	Een land dat in verhouding (%) weinig of geen handel drijft, vooral zelfvoorzienend.	Lage import- en exportquote)	Een land dat (bijna) alles zelf produceert en (bijna) niets importeert of exporteert.

Uitvoerwaarde = het bedrag waarvoor je exporteert
Invoerwaarde = het bedrag waarvoor je importeert

$$\text{Berekening exportquote} = \frac{\text{exportwaarde}}{\text{nationaal inkomen}} \times 100$$

$$\text{Berekening importquote} = \frac{\text{importwaarde}}{\text{nationaal inkomen}} \times 100$$

Betalingsbalans = overzicht van geldstromen met het buitenland

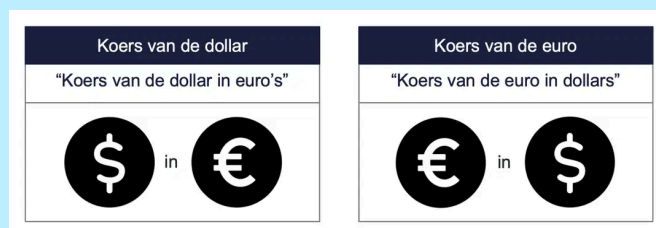
- Tekort = importwaarde groter dan exportwaarde
- Overschot = exportwaarde groter dan importwaarde

Betalingsbalans (<u>lopende rekening</u>)	Geld dat binnenkomt (+)	Geld dat uitgaat (-)
Goederen (export)	+	
Goederen (import)		-
Diensten (export)	+	
Diensten (import)		-
Inkomen uit buitenland	+	
Inkomen naar buitenland		-

Valuta = Geld
Vreemde valuta = buitenlands geld
Wisselkoers = de prijs van een munt uitgedrukt in een andere munt

Verandering wisselkoers

Koers	Wat betekent dit?	Gevolg Nederland	Gevolg voor jou (consument)
Stijgt	1 euro is meer waard → je kunt meer buitenlandse valuta kopen	- Import wordt goedkoper - Export wordt duurder	- Buitenlandse producten worden goedkoper - Vakantie naar buitenland wordt goedkoper
Daalt	1 euro is minder waard → je kunt minder buitenlandse valuta kopen	- Import wordt duurder - Export wordt goedkoper	- Buitenlandse producten worden duurder - Vakantie naar buitenland wordt duurder

Paragraaf 7.2

Internationale arbeidsverdeling

Kunnen wij vrij handelen?

= landen maken producten waarin zij het best of goedkoopst zijn en hierdoor specialiseren zij zich in deze producten

Vrijhandel

= handel zonder handelsbelemmerende maatregelen

Protectie-maatregelen

= handelsbelemmerende maatregelen die de binnenlandse bedrijven beschermt tegen concurrentie uit het buitenland ter bescherming van:

- Werkgelegenheid
- Strategische sectoren (energie, telecom etc.)
- Nieuwe industrieën

Protectiemaatregelen

Maatregelen	Uitleg	Gevolg
Importhetfing (invoerrechten)	Extra belasting op buitenlandse producten	Buitenlandse producten worden duurder → mensen kopen meer Nederlandse producten
Importquotum (contingentering)	Er mag maar een bepaald aantal buitenlandse producten het land in	Beperkt het aanbod van buitenlandse producten → meer vraag naar Nederlandse producten
Invoerverbod	Bepaalde buitenlandse producten mogen helemaal niet meer worden ingevoerd	Alleen Nederlandse (of andere toegestane) producten zijn te koop
Exportsubsidie	De overheid geeft geld aan Nederlandse bedrijven om goedkoper te kunnen verkopen in het buitenland	Nederlandse producten worden goedkoper in het buitenland → export stijgt
Exportverbod	Bepaalde producten mogen niet naar het buitenland worden verkocht	Houdt producten in Nederland beschikbaar (bijv. bij schaarste)

WTO (WHO)

= World Trade Organization (Wereld Handels Organisatie), heeft als doel om de handel tussen landen vrijer en eerlijker te laten verlopen

Paragraaf 7.3
Europese Unie
(EU)

Nederland en de EU

= een samenwerkingsverband tussen 27 Europese landen op veel gebieden, waaronder op economie om handel te bevorderen

- Interne markt = vrij verkeer van (geen grenzen voor):
 - Producten = goederen diensten
 - Personen = burgers
 - Kapitaal = geld

Harmonisatie

= om eerlijke concurrentie te bevorderen moeten de regels in alle EU landen gelijk getrokken worden

- Consumentenrechten
- Milieu- en veiligheidseisen
- Accijns en btw-tarieven

EMU

= Europese Monetaire Unie, een samenwerkingsverband binnen de EU van 20 landen die in de eurozone (gezamenlijke munt) zitten

- Voordeel = geen wisselkoersverschillen → dus meer handel tussen landen
- Eisen
 - Beperkte begrotingstekort = 3% van bbp
 - Beperkte staatsschuld = 60% van bbp

ECB

= Europese Centrale Bank

Taken ECB	Uitleg
Prijsstabiliteit	De ECB zorgt dat de prijzen niet te snel stijgen of dalen. Het doel is een inflatie van rond 2% per jaar .
Rente bepalen	De ECB bepaalt de rente voor banken. Hoge rente remt lenen af en stimuleert sparen, lage rente stimuleert lenen en uitgeven.
Euro beheren	De ECB geeft eurobankbiljetten uit en zorgt dat de euro betrouwbaar blijft.

Paragraaf 7.4

Globalisering

De wereld wordt kleiner

= landen, bedrijven en mensen zijn wereldwijd steeds meer met elkaar verbonden op diverse gebieden, waaronder economie

Factor	Uitleg	Voorbeeld
Communicatie	Wereldwijd contact en informatie-uitwisseling gaat snel en makkelijk	Internet, e-mail, social media, videovergaderingen
Transport	Snelle en goedkope vervoersmiddelen maken internationale handel en reizen mogelijk	Vliegtuigen, containerschepen, hogesnelheidstreinen

Handelsverdragen = afspraken tussen landen over handel in producten en / handelsakkoord investeringen om handel te bevorderen

Onderdeel	Uitleg	Voorbeeld
Invoerrechten (tarieven)	Belasting op producten uit andere landen	Minder of geen belasting op auto's uit Duitsland
Eisen	Afspraken over kwaliteit, veiligheid of arbeidsomstandigheden van producten	Elektronica moet veilig zijn, geen kinderarbeid bij productie

Internationale concurrentiepositie = Hoe sterk een land is in vergelijking met andere landen bij het verkopen van producten

Voorwaarden	Uitleg	Voorbeeld
Goed onderwijs	Mensen leren vaardigheden die nodig zijn voor goede producten en diensten	Opleidingen voor technici of programmeurs
Goede gezondheidszorg	Gezonde werknemers kunnen beter en langer werken	Werknemers blijven fit en productief
Goede infrastructuur	Goede wegen, havens en internet zorgen dat handel sneller en goedkoper gaat	Rotterdamse haven, snelwegen en snelle internetverbindingen
Innovaties	Nieuwe producten of betere manieren van produceren ontwikkelen	Nieuwe technologieën in machines of software ontwikkelen

Nadelen van globalisering

Nadeel	Uitleg (simpel)	Voorbeeld
Verlies van banen	Bedrijven verplaatsen productie naar goedkopere landen	Fabriek in Nederland sluit omdat productie naar China gaat
Ongelijke verdeling van welvaart	Sommige landen en mensen profiteren meer dan anderen	Rijke landen en bedrijven verdienen veel, arme landen weinig
Afhankelijkheid van andere landen	Landen zijn afhankelijk van producten en grondstoffen uit het buitenland	Tekort aan chips bij wereldwijde productieproblemen
Milieu problemen	Transport en productie zorgen voor vervuiling	Veel CO ₂ -uitstoot door schepen en vliegtuigen
Culturele veranderingen	Invloeden uit andere landen kunnen lokale cultuur veranderen	Fastfood en buitenlandse muziek worden populair, lokale tradities verdwijnen